

Partea II Eu cercetez lumea 2018

ISBN 978-966-914-145-3
9 789669 141453 >

Eu cercetez lumea

clasa 1
Partea II

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика *Михайла Вербицького*
Слова *Павла Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Eu cercetez lumea

Manualul cursului integrat
pentru clasa 1 a instituțiilor de învățământ
general cu limba moldovenească de predare
(în 2 părți)

Partea II

Recomandat de Ministerul Învățământului
și Științei al Ucrainei

Львів
Видавництво „Світ”
2018

УДК 57.081.1(075.2)
Я11

Перекладено за виданням:

Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1-го кл. закл. заг. серед. освіти (у 2-х ч.) : ч. 2 / Гільберг Тетяна, Тарнавська Світлана, Гнатюк Ольга, Павич Ніна. – Київ : Генеза, 2018

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 06.07.2018 № 734)

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

SEMNE CONVENȚIONALE

— ascultăm, povestim

— observăm, studiem

— lucrăm în perechi/grupe

— îndeplinim sarcinile practice

— gândim

— ne autoverificăm

Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. серед. осв. з Я11 навч. молдовською мовою (у 2-х ч.) : ч. 2 / Т. Гільберг, С. Тарнавська, О. Гнатюк, Н. Павич ; пер. О. Кройтор. – Львів : Світ, 2018. – 112 с. : іл.

ISBN 978-966-914-150-7

ISBN 978-966-914-152-1 (Ч. 2)

УДК 57.081.1(075.2)

ISBN 978-966-914-150-7;
978-966-914-152-1 (Ч. 2) (молд.)
ISBN 978-966-11-0439-5;
978-966-11-0924-6 (Ч. 2) (укр.)

© Гільберг Тетяна, Тарнавська Світлана,
Гнатюк Ольга, Павич Ніна, 2018
© Видавництво «Генеза», оригінал-
макет, 2018
© Кройтор О. О., переклад молдовською
мовою, 2018

EU ȘI LUMEA ÎNCÔNJURĂTOARE

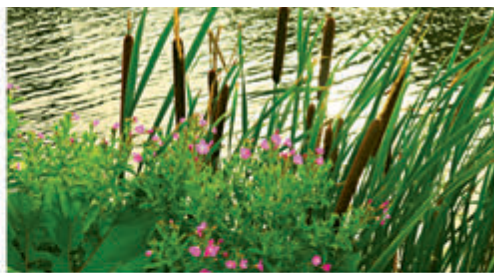

LUMEA, CE MĂ ÎNCONJOARĂ

DIVERSITATEA PLANTELOR. STRUCTURA LOR

Amintiți-vă, ce fel de plante vedeți în fiecare zi în drum spre școală.

În natură sunt foarte multe plante: și stejarul mare, și viola mică (panseluțe), și trandafirul mirositor, și urzica usturătoare.

Unele plante cresc în pădure, spre exemplu, alunul, molidul, lăcrimioarele. Păpădia și trifoiul cresc în luncă. Rogozul poate fi văzut pe malul râului sau lacului, dar nufărul alb și lintița-în apă.

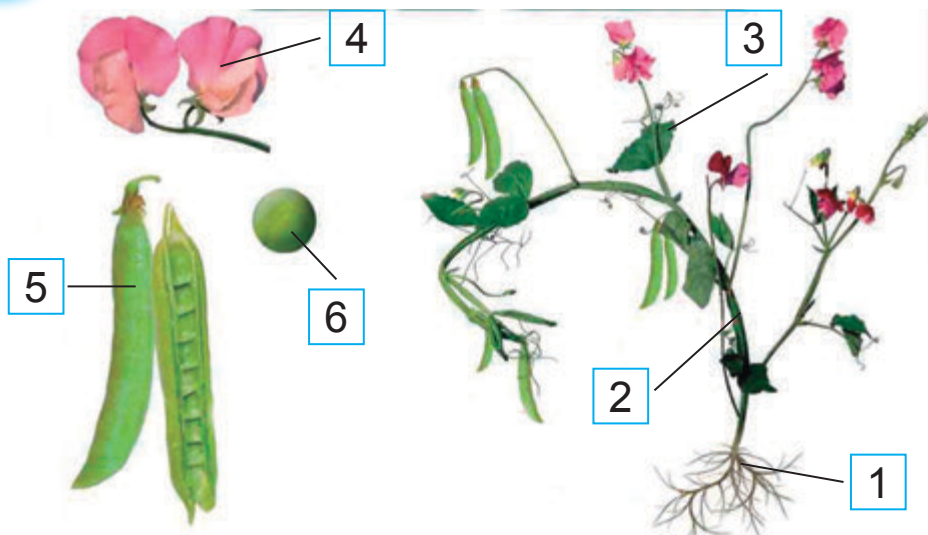
Povestiți, unde cresc plantele din imagine. Care plante cresc în clumbe, care – pe straturi? Numiți plantele pe care le cunoașteți.

Plantele sunt diferite, dar în schimb sunt formate din aceleași părți – organe: rădăcină, tulpină, frunze, flori, fructe și semințe.

Numiți organele plantelor.

Plantele sunt formate din două părți: terestră și subterană. Numiți organele părții subterane.

Numiți organele plantelor. Determinați, căror plante ele aparțin.

Priviți câteva plante de cameră.
Numiți organele lor.

Comparați organele acestor plante.

Prin ce ele se aseamănă și prin ce se deosebesc?

Concluzie.

Lumea plantelor este foarte diversificată. Toate plantele sunt diferite. Organele plantelor sunt: rădăcina, tulpina, frunzele, florile, fructele cu semințe.

Știați că...

Bambusul – plantă, care crește foarte repede. În timp de o zi și o noapte ea își mărește înălțimea aproape cu 1 metru. Bambusul poate atinge înălțimea unei clădiri cu nouă etaje.

ARBORI, ARBUȘTI, IERBURI. PLANTE FOIOASE ȘI DE CONIFERE

Între plante sunt arbori, arbuști, ierburi.

Arborii au o tulpină puternică și tare ce se numește **trunchi**.

La arbuști de la rădăcină cresc câteva tulpini tari.

La plantele ierboase tulpina este moale, succulentă, de culoare verde.

Determinați, care plantă din imagine este – arbore. Care – arbust? Care – plantă ierboasă? Prin ce ele se deosebesc?

Arborii și tufișurile pot fi foioase și de conifere.

La plantele foioase frunzele se aseamănă cu niște plăci.

La plantele de conifere frunzele sunt foarte subțiri, au formă de ace. Ele se numesc **cetină**.

Determinați, unde este arborele conifer, unde – de foioase. Prin ce se deosebesc?

Ce plante sunt în imagine: de foioase sau conifere?

Aflați de la cei maturi, ce plante conifere cresc în pădurile din localitatea voastră.

Toate plantele cresc din semințe, dar se deosebesc prin forma frunzelor și semințelor.

Cuplati perechile: fructul – frunza.

1

2

3

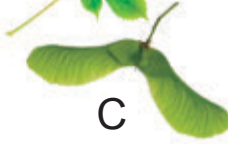
4

A

B

C

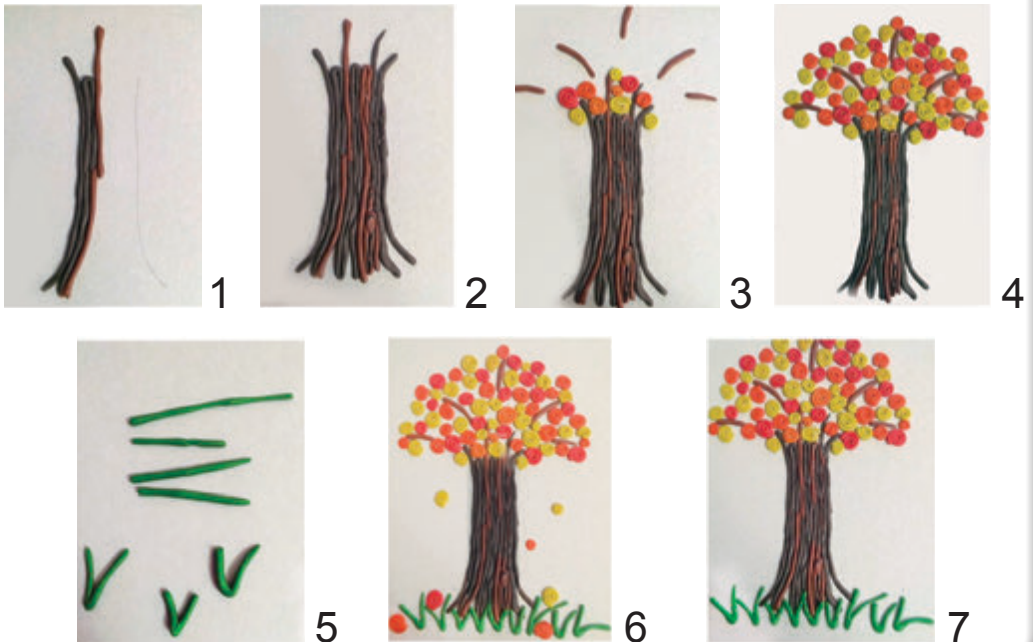
D

Creaiți arborele fantastic după model sau planul propriu.

Aveți nevoie de: plastelină de diferite culori, placă de lipit, carton sau hârtie groasă.

Efectuați succesiv:

Concluzie.

Între plante se întâlnesc arbori, arbuști și ierburi. Se disting plante foioase și conifere.

Știați că...

În pădurile de conifere se respiră foarte ușor. Când omul se plimbă prin pădurea de conifere, el se simte odihnit și liniștit.

PLANTE SĂLBATICE ȘI PLANTE DE CULTURĂ

Amintiți-vă, care plante cresc în lunci, în pădure și care – sunt cultivate de om.

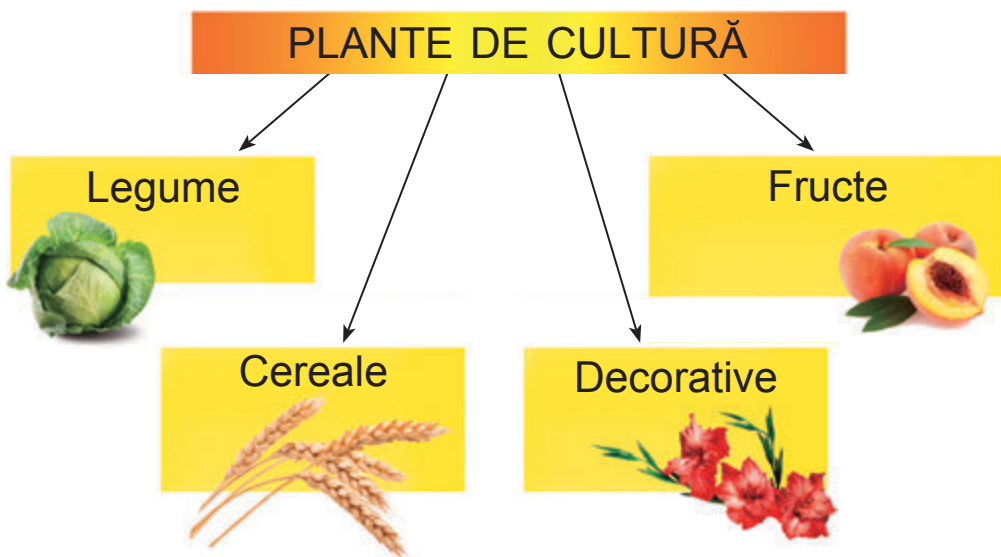
În natură pot fi întâlnite plante, care nimeni nu le-a semănat și nu le-a îngrijit. Acestea sunt **plante sălbatice**. În livezi, grădini, pe câmpuri și în parcuri oamenii cultivă **plante de cultură**.

Care sunt plantele sălbatice și care – cultivate?

După schemă povestiți ce plante de cultură există.

Ce plante cultivă rudele voastre pe terenul de lângă casă sau casa de la țară? De ce oamenii cultivă plante de cultură?

Continuați fiecare șir, numind câte două exemple. În care grupă pot fi unite aceste plante?

Ghicește ghicitoarea.

- Sunt biluțe roșioare,
Strălucesc frumos la soare,
Cu codițele perechi
Să le pui după urechi.
- Am o doamnă în cămară,
Cu cosițele afară.

Căror plante aparțin răspunsurile – ghicitorilor?
Argumentați.

Ghicește ghicitoarea.

Ziua cât este de mare
Stă tot cu fața la soare.
De la pălăria ei,
Poți s-aduni ulei cât vrei.

Floarea-soarelui – este „floare a soarelui”. În trecut era cultivată ca plantă decorativă. Mai târziu, a fost cultivată pentru semințe, care le mâncau. Floarea acestei plante este bună pentru ceai. Oamenii au învățat să obțină din semințele de floarea – soarelui ulei. Acum el este un produs alimentar folositor.

Povestiți despre importanța florii – soarelui pentru oameni și animale.

Priviți semințele diferitor plante. Prin ce se aseamănă și prin ce se deosebesc? Care din aceste semințe este sămânța florii – soarelui?

Cercetați sămânța florii-soarelui.

- Ce culoare, formă și mărime are ea?
- Încercați sămânța la gust.
- Are sămânța miros?

Știți voi cum se obține uleiul?

Cea mai simplă metodă de a obține uleiul din semințe este – stoarcerea. La început semințele se încălzesc în cuptoare, iar apoi sub presiunea unei greutatei din ele se alege uleiul.

Efectuați experimentul. Obțineți ulei din semințele de floarea-soarelui.

Aveți nevoie de:

1. Pisați semințele într-un mojar sau cu ajutorul sucitorului. Ce ați observat?
2. Așezați masa obținută pe șervețel. Acoperiți cu alt șervețel și apăsați. Ce ați observat?
3. Faceți concluzii.

Concluzie.

Toate plantele se împart în sălbatice și de cultură. Din plantele de cultură fac parte legumele, fructele, cerealele și plantele decorative.

DIVERSITATEA ANIMALELOR. ANIMALE SĂLBATICE ȘI ANIMALE DOMESTICE

În natură sunt foarte multe animale. Pentru unele animale casa le este pădurea, pentru altele – lunca. Animalele trăiesc acolo, unde își pot găsi hrana – în apă, pe sol, în sol.

Povestiți, cine și unde trăiește.

Se deosebesc așa grupe de animale: **insectele, peștii, păsările, mamiferele.**

Care animale din imagine le-ați recunoscut?

La care grupă aparțin?

Animalele, care trăiesc în natură și singure își caută hrană se numesc **sălbaticе**.

Animalele domestice sunt întreținute de oameni. Oamenii le hrănesc, construiesc pentru ele adăposturi, au grijă de puii lor.

Numiți animalele din imagine. Care din ele sunt sălbaticе? Care sunt domestice? Ce știți despre aceste animale?

Povestiți, ce obține omul de la animalele domestice.

Povestiți, ce obține omul de la animalele domestice.

La se naște .

Din , care le face , ies .

La se nasc .

Compuneți o povestire „Cum oamenii îngrijesc animalele domestice”.

Ghiciți ghicitoarea.

Creastă, aripi, coadă frumoasă.
Cine cântă-n zori, la casă?

Ce v-a ajutat să ghiciți ghicitoarea?

Povestiți, cine și unde trăiește.

Concluzie.

Lumea animalelor este foarte diversă. Lumii animale îi aparțin insectele, peștii, păsările și mamiferele. Se disting animale sălbatice și domestice.

Știați că...

Vacile pot dormi în picioare. Greutatea balenei albastre este aceeași ca greutatea a 30 de elefanți, dar lungimea – corespunde lungimii a 3 autobuze.

INSECTELE ȘI PEȘTII

Priviți fotografiile insectelor. Pe care le-ați văzut în natură?

gândacul-de-Colorado

buburuza

rădașca

cărăbușul

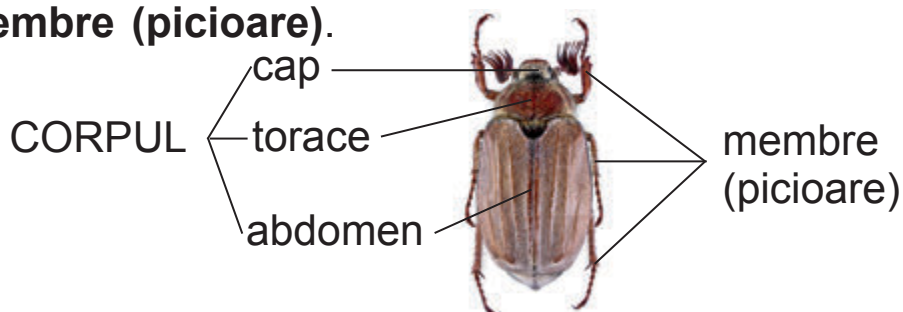
lăcusta

fluturele mahaon

Descrieți o insectă din imagine.

Cu insectele ne putem întâlni pretutindeni: în pădure, în luncă, în câmpie, în grădină, în livadă, chiar și în casă! Insectele – animale, corpul cărora este format din **cap, torace, abdomen și șase membre (picioare)**.

Cine pe desen este „de prisos”? De ce?

Numiți animalele prezentate. Cum le putem numi într-un cuvânt? Pe care din ele le-ați văzut? Unde?

carasul

bibanul

știuca

cambula

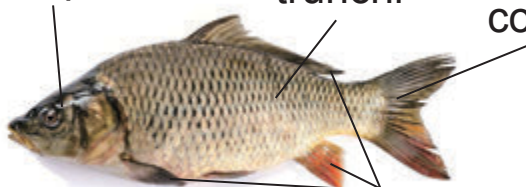

Aceste animale se numesc **pești**. Peștii trăiesc în bazinele de apă: oceane, mări, râuri, lacuri. Corpul la cei mai mulți pești este acoperit cu solzi. Înoată peștii cu ajutorul înotătoarelor și cozii.

cap

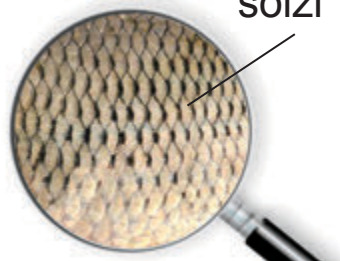
trunchi

coadă

înotătoare

solzi

Recunoașteți peștii după fragmentele părții corpurilor lor.

Ghicește ghicitoarea.

Trăiește în apă, nu umblă pe pământ,
Înoată sub podișor și dă din codiță.

Creați jucăria buburuza din carton, după modelul dat sau după planul propriu.

Veți avea nevoie de: carton de culoare neagră, roșie, galbenă și albă, fire pentru tricotat, creion sau cariocă de culoare neagră, creion simplu, modele (cerculețe), foarfecă, lipici.

Efectuați succesiv:

1. Tăiați modele de cerculețe.
2. Puneți modelele pe cartonul de culoare neagră. Trasați cu creionul conturul cerculețelor și tăiați cerculețele.
3. Pe cerculețul mai mare de culoare neagră, cu ajutorul maturilor, faceți două găuri pentru degete.
4. Modelul de mărimea cea mai mare puneți-l pe cartonul de culoare roșie, trasați cu creionul conturul lui și tăiați-l.
5. Cerculețul de culoare roșie tăiați-l în jumătate. Pe ambele jumătăți desenați puncte de culoare neagră.
6. Uniți detaliile jucăriei cu lipici și așteptați până se usucă. Decorați jucăria. Lipiți ochii, gura și mustățile din ață.

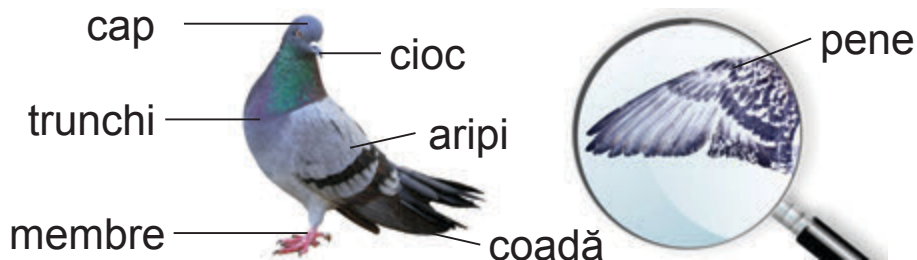

Concluzie.

Insectele și peștii – sunt animale. Corpul insectelor este compus din cap, torace, abdomen. Insectele au trei perechi de membre (picioare). Corpul peștilor este acoperit cu solzi. Peștii trăiesc în bazinele de apă.

PĂȘĂRILE ȘI MAMIFERELE

Pășările trăiesc peste tot în lume. Ele au cioc, aripi, corpul este acoperit cu pene. Anume, prin aceste caracteristici pășările se deosebesc de alte animale.

Pășările, care trăiesc la noi întregul an se numesc **sedentare**. Numiți-le.

Pășările, care se întorc la noi primăvara se numesc **migratoare**. Acestea sunt: rândunelele, privighetorile, graurii, berzele.

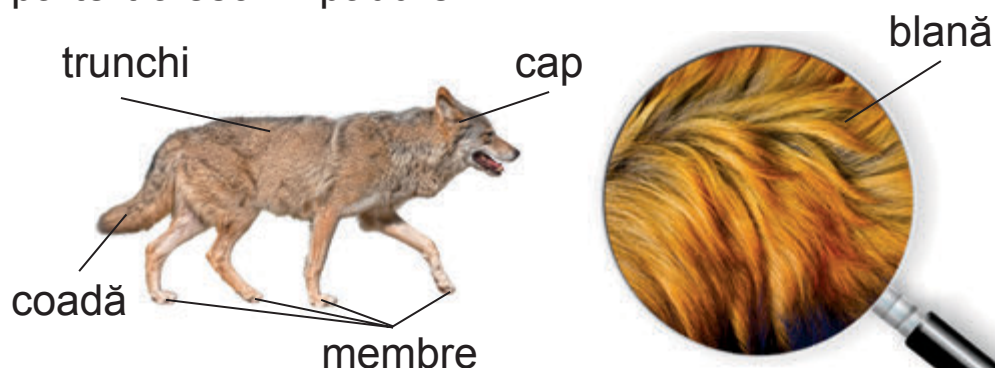
Descrieți o pasăre din imagine.

Care animale le-ați recunoscut? Numiți-le.

Animalele ilustrate pot fi numite într-un cuvânt – mamifere. Corpul mamiferelor este acoperit cu blană. Mamiferele își hrănesc puii cu lapte. O mare parte trăiesc în pădure.

Aflați de la cei maturi, care mamifere trăiesc în localitatea voastră. Alcătuiți o povestire despre un mamifer.

Care din aceste animale le-ați văzut? Unde? Care din aceste animale trăiesc în localitatea voastră?

În serile de vară se pot întâlni liliecii. Membrele lor anterioare s-au transformat în aripi. Liliecii sunt animale folositoare. Ele se alimentează cu insecte dăunătoare.

Ce are liliacul comun cu alte animale, prin ce se deosebesc?

Împreună cu vecinul/vecina de bancă determinați, care animal este de „prisos”. Explicați de ce.

Ghicește ghicitoarea.

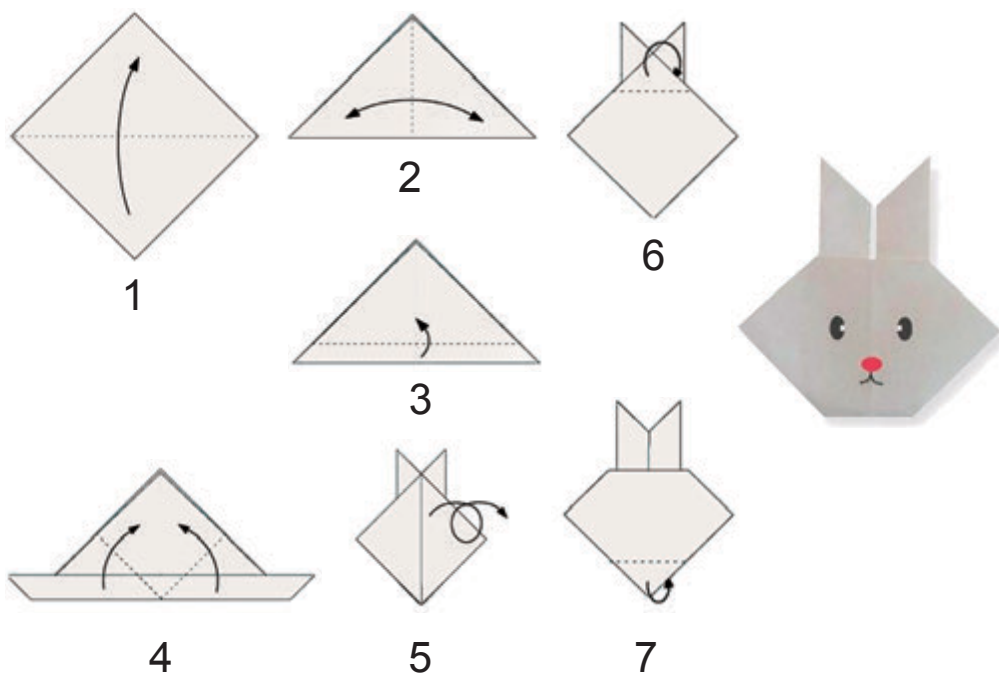
- Mititel și orb, dar ară tot ogorul.
- Nu-i croitor, dar cu ace umblă.

Creați, folosind tehnica origami, un iepuraș după modelul dat sau după planul propriu.

Aveți nevoie de: o coală de hârtie de culoare gri (cenușie), riglă, creion simplu, carioci sau creioane negre și roșii, foarfecă.

Efectuați succesiv:

Concluzie.

Lumea păsărilor este foarte variată. Se disting păsări sedentare și migratoare. Păsările sunt animale folositoare. Ele distrug insectele dăunătoare.

Corpul mamiferelor este acoperit cu blană. Mamiferele își hrănesc puii cu lapte.

PROTECȚIA NATURII

Natura le dă oamenilor căldură, lumină, aer, apă și alimente. Oamenii confecționează din materiale naturale obiecte de uz casnic.

Priviți imaginea. Ce-i dăruiește natura omului?

Povestiți unul altuia, ce vă place cel mai mult în natură.

Faceți un lucru util: împreună cu cei maturi, primăvara, plantați un pom.

Cu ajutorul desenelor povestiți, care dintre copii are grijă de natură, cine dăunează naturii? De ce?

Gândiți-vă ce i-ați spune băiatului, care țintește în pasăre.

Ce i-ați spune fetei, care a cules un braț de flori?

Alcătuți reguli de conduită în pădure, în parc.

Concluzie.

**Fii naturii prieten. Iubiți și protejați natura.
Ea vă va răsplăti cu daruri.**

Știați că...

Îngropând alunele, ghindele și semințele, fiecare veveriță „plantează” anual câte 20–25 pomi.

EU ȘI SĂNĂTATEA MEA

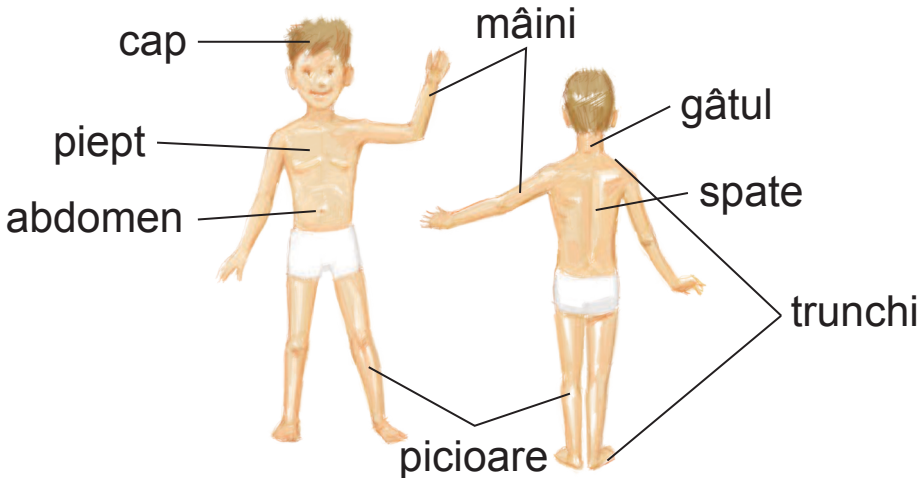
CORPUL OMULUI

Prin ce se deosebesc oamenii din imagine? Prin ce se aseamănă?

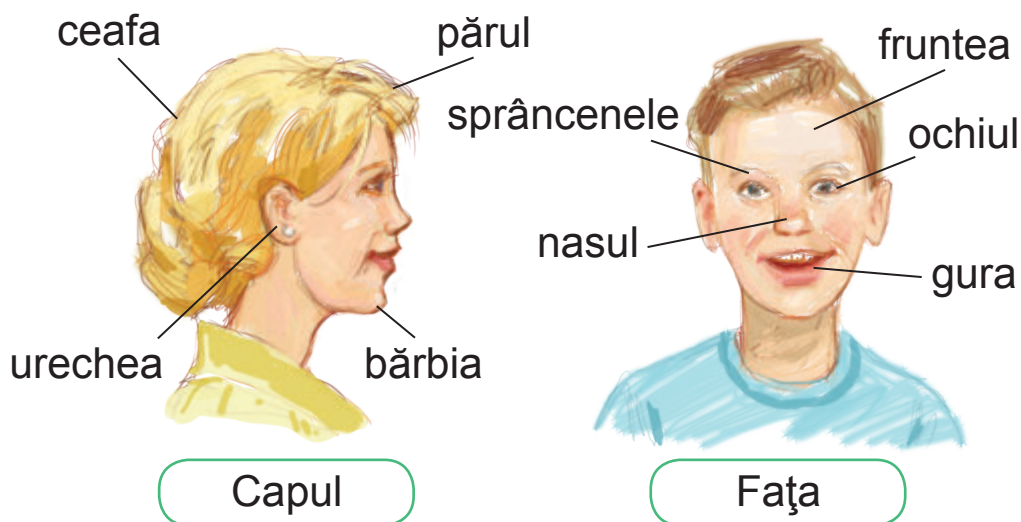
Care sunt părțile din care este compus corpul omului? Numiți-le și arătați-le.

Omul trebuie să aibă grijă de propria sănătate.

Arătați, unde este ceafa, părul, bărbia, fruntea, sprâncenele.

În cap se află creierul. El dirijează organele din corpul nostru. Datorită creierului noi gândim, vorbim, simțim ș.a.

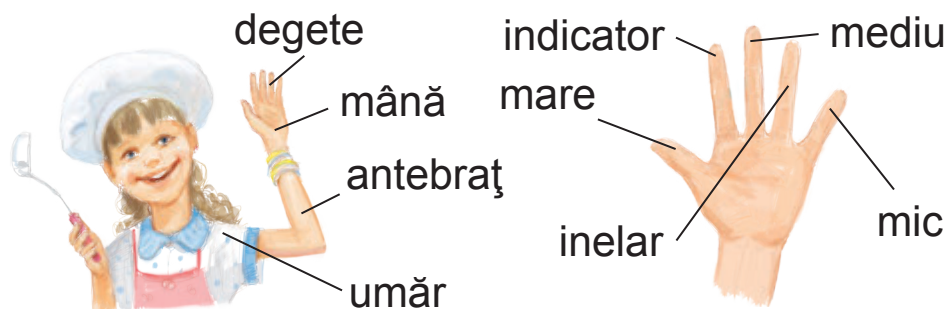

Povestiți ce fac copiii cu mâinile.

Mâna se compune din umăr, antebrăț, braț și degete.

Structura mâinii

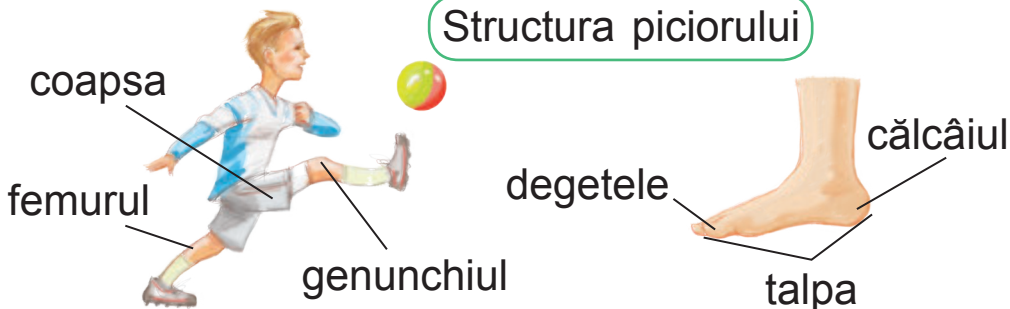

De ce omul are nevoie de picioare? Câte picioare are omul?

Piciorul se compune din coapsă, femurul și talpa (laba) cu degete. Pe partea din spate a tălpii se află călcâiul. Piciorul se îndoaie la genunchi.

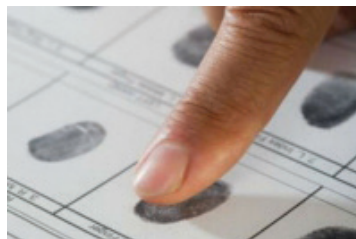
Structura piciorului

Pe pernuțele degetelor mâinii sunt mici linii – „crestături”. Ele creează uzoare.

Studiați amprenta uzorului propriului deget.

Aveți nevoie de: periuță, scotch, grafit mărunțit, pahar, foaie albă.

Efectuați succesiv:

1. Luați în mână paharul transparent curat.
2. Locul, de care s-au atins degetele, presurați-l cu grafitul mărunțit.
3. Resturile de grafit scuturați-le cu periuța.
4. Pe acel loc, lipiți atent o fâșie de scotch, pentru ca praful să se lipească de această fâșie.
5. Pentru a vedea amprenta corect, o trecem pe hârtie. Pentru aceasta, fâșia de scotch o fixăm pe foaia albă.
6. Comparați imaginea amprentei degetului propriu cu amprenta degetului colegului / colegei.
7. Faceți concluzii.

Mic dicționar

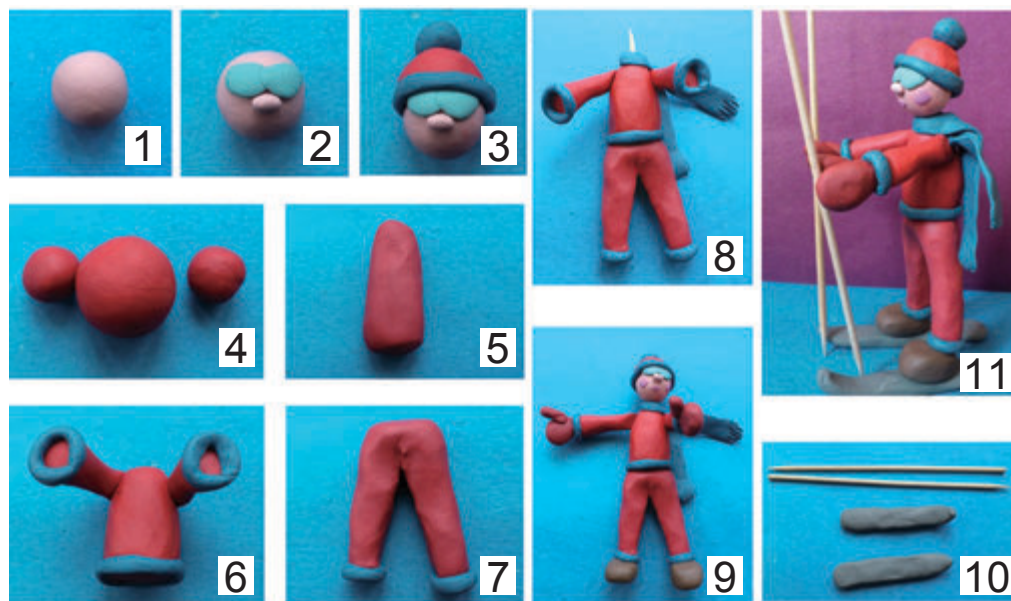
Grafitul – miezul creionului simplu de culoare gri, care lasă urmă pe hârtie.

Creați din plastelină un schior după modelul dat sau planul proprii. Numiți părțile corpului din care veți lipi figura schiorului.

Aveți nevoie de: plastelină (culoarea o alegeți la dorință), placă pentru plastelină, set de cuțite pentru plastelină.

Efectuați succesiv:

Cugetați, care trăsături de caracter sunt necesare omului, pentru a face schi. Care anotimp al anului este cel mai potrivit pentru a te ocupa cu acest tip de sport?

Concluzie.

Toți oamenii arată diferit. Deși corpul omenesc este construit la fel. El este compus din: cap, trunchi, membre superioare și inferioare. Noi trebuie să avem grijă de corpul și de sănătatea noastră.

BUNA DISPOZIȚIE ȘI SĂNĂTATEA

- Cum poate fi dispoziția?
- Aveți aceeași dispoziție pe parcursul întregii zile?
- Ce influențează dispoziția voastră?
- Ce vă poate îmbunătăți dispoziția?
- Ce poate îmbunătăți dispoziția persoanelor apropiate?

Cu cine vă face plăcere să vă salutați? De ce? Explicați.

Salutați-vă unul pe altul. Doriți-vă dispoziție bună. Se va îmbunătăți dispoziția voastră după salutare? Cum credeți, de ce?

Ascultați poezia umoristică.

ȘCOLARUL CIUDAT

Are bunul doi nepoți
Și-i luă în brate.
Povestește lin povești,
Ascultă băieții.
Și deodată cel mai mic
A-ntrebat mirat un pic:
– Ai umblat în clasa-ntâi?
– Sigur am fost, dragi copii.
– Vai, ce situație!
– Se râdeau copiii.
– A umblat bunul la școală
Cu barbă și cu chelie.

Mic dicționar

Umor – atitudine prietenoasă, satirică față de ceva sau cineva, care are scopul de a înveseli.

Concluzie.

Zâmbetul și râsul ajută să faci față tristeții și fricii, consolidează încrederea omului în sine. Râsul, zâmbetul – sunt indicatorii sănătății. Operele umoristice îi fac pe oameni mai veseli și mai buni.

EXERCIȚIILE FIZICE ȘI SĂNĂTATEA

Pentru a fi om sănătos, important este să te ocupi cu educația fizică. Datorită exercițiilor fizice se dezvoltă și se formează corect corpul omului. Omul devine sănătos și puternic, are dispoziție bună.

De câte ori pe săptămână aveți lecții de educația fizică? Faceți exerciții fizice acasă? Ce secțiuni sportive frecvențați?

Ciclismul dezvoltă echilibrul. Învățați-vă să conduceți bine bicicleta!

Numiți exercițiile utile pentru sănătate.

Pentru care dintre copii fotbalul va fi util? De ce?

Pentru a scăpa de oboseală efectuați câteva exerciții fizice. Efectuați exercițiul „rândunica”. Antrenați-vă să alergați, ridicând în sus genunchii sau îndoind puternic picioarele înapoi, sau să alergați pe loc.

Efectuați exercițiile pentru ochi. „Desenați” cu ochii liniile imaginare din desen.

Propuneți exerciții pentru degetele mâinilor.

Pentru a fi sănătos, trebuie să te călești.
Călirea îl ajută pe om să evite multe boli.
Călirea se începe atunci, când omul este absolut sănătos și cunoaște regulile de călire.
Principalii ajutoari pentru călire sunt soarele, aerul și apa.

Mic dicționar

Călirea – este importantă pentru întărirea sănătății.

Ce reguli există pentru călire?
Cum ajută să te călești soarele, aerul și apa?
Pentru ce trebuie să ne călim?

Soare

Aer

Apă

Știați că...

Umblatul desculț – este cel mai răspândit mod de călire.

Confecționați după exemplu sau după ideile proprii modele de antrenare a ochilor.

Aveți nevoie de: panglici înguste de satin de diferite culori, materiale pentru ornare, lipici, foarfecă, creion simplu, carton.

Executați succesiv:

1. Pe carton desenați linii după dorință.
2. Măsurați lungimea necesară a panglicii, pentru a acoperi cu ea liniile. Tăiați lungimea necesară a panglicii.
3. Aplicați lipici pe linia desenată cu creionul.
4. Lipiți panglica.
5. Aplicați lipici pe îmbinările panglicii și lipiți flori sau paiete (buline strălucitoare).

Concluzie.

Mișcarea – este sănătate. Cei, ce se ocupă cu educația fizică și sport, mai puțin se îmbolnăvesc, au mai mult timp pentru ocupațiile preferate.

CUM ESTE ODIHNA

Când omul muncește, el obosește. Pentru refacerea puterii este nevoie de odihnă. Cea mai bună odihnă este atunci, când se alternează munca intelectuală și munca fizică. Trebuie de alternat odihna activă și odihna pasivă. După citirea unei cărți sau jocul la calculator, se recomandă să ne ocupăm cu sportul sau jocuri mobile.

Mic dicționar

Activ – energetic, dinamic.

Pasiv – nu este energetic, inactiv.

Ce fac copiii din poză?

Cum se odihnesc: activ sau pasiv?

Cum iubiți să vă odihniți voi?

Somnul este util pentru om. Copiii trebuie să doarmă nu mai puțin de 10 ore în timpul nopții și 1 oră în timpul zilei. Se recomandă să ne culcăm și să ne trezim la aceeași oră.

- Povestiți, cum iubiți să vă odihniți. Cu cine?
- Iubiți mai mult odihna activă sau pasivă? De ce?
- Plănuiește familia voastră să se odihnească în zilele libere? Povestiți, cum petreceți voi ziua liberă.

Povestiți folosind imaginea, cum se odihnesc copiii.

Câte ore durează somnul vostru de noapte? Cât durează ziua de școală?

Consultați-vă cu cei maturi și faceți concluzie: dacă dormiți suficient, vă petreceți timpul la aer curat.

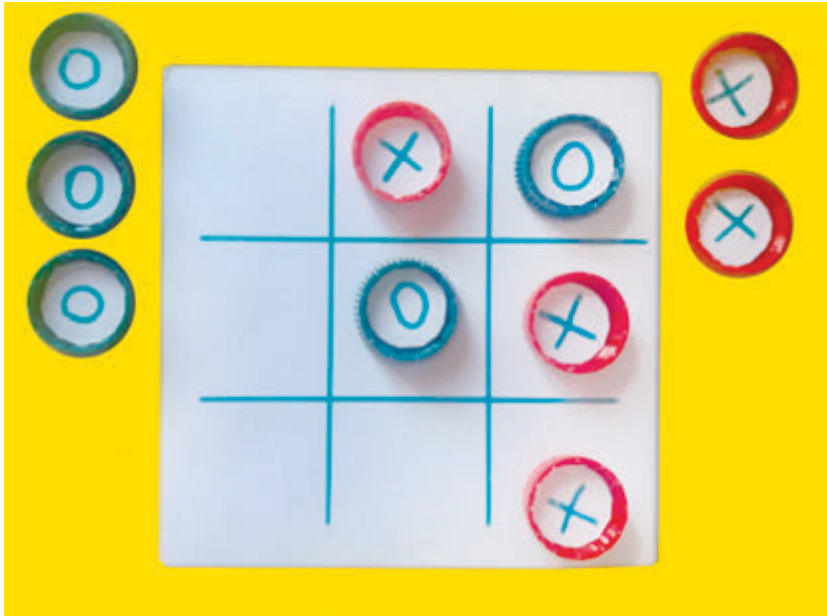
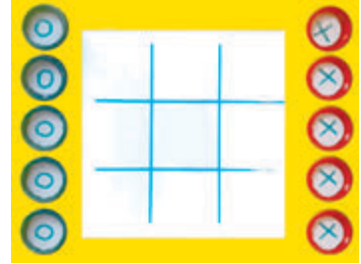

Pregătiți jocul de masă "x și zero".

Aveți nevoie de: hârtie groasă, capace de la sticle de plastic.

Efectuați succesiv:

1. Desenați câmpul de joc pe hârtie.
2. În mijlocul capacelor de la sticlele de plastic lipiți cerculețe de mărimea corespunzătoare.
3. Desenați semnele. Se pot folosi capace de diferite culori.

Concluzie.

Odihna activă și pasivă trebuie alternate. După lecții, cea mai bună va fi odihna activă la aer curat.

ALIMENTAȚIA ȘI SĂNĂTATEA

Omul trebuie zilnic să mănânce, deoarece organismul are nevoie de substanțe nutritive. Hrana trebuie să fie diversificată. Carnea, peștele, ouăle și produsele lactate ajută la creșterea mai rapidă și întăresc oasele. Pâinea, macaroanele (pastele), orezul, untul – dau energie.

Ce produse trebuie consumate mai mult?
Care mai puțin?

Ce iubiți să mâncați la micul dejun?

În fiecare dimineață trebuie să mâncați.

Cum se numesc mesele alimentare de zi?
De seară?

Micul dejun

Gustarea

Prânzul

Cina

Alegeți felul de mâncare pentru cină?

Rețineți! Cina trebuie luată cu două ore înainte de culcare!

Ați urmărit cu ce se alimentează animalele?
Aveți acasă animale îndrăgite? Cu ce se alimentează ele?

Cu ajutorul microscopului, pe mâinile și produsele nespălate, se pot vedea numeroase bacterii. Înainte de a începe pregătirea bucatelor, trebuie de făcut ceva foarte important.

Ce trebuie de făcut înainte de a pregăti bucatele? Explicați.

Cum trebuie să ne folosim de veselă?

În partea dreaptă a farfuriei se așează cuțitul cu ascuțișul înspre farfurie, lângă cuțit – lingura, în partea stânga a farfuriei – furculița. Lingurița mică pentru desert se așează deasupra farfuriei.

Aranjați corect masa pentru micul dejun.

Mic dicționar

Aranjarea mesei – regulile de așezare a farfuriilor, tacâmurilor și bucatelor pe masă.

Povestiți despre comportamentul copiilor la masă.
Compuneți pentru ei reguli de comportament la masă.

Creați un lapbook "Regulile de comportament la masă"

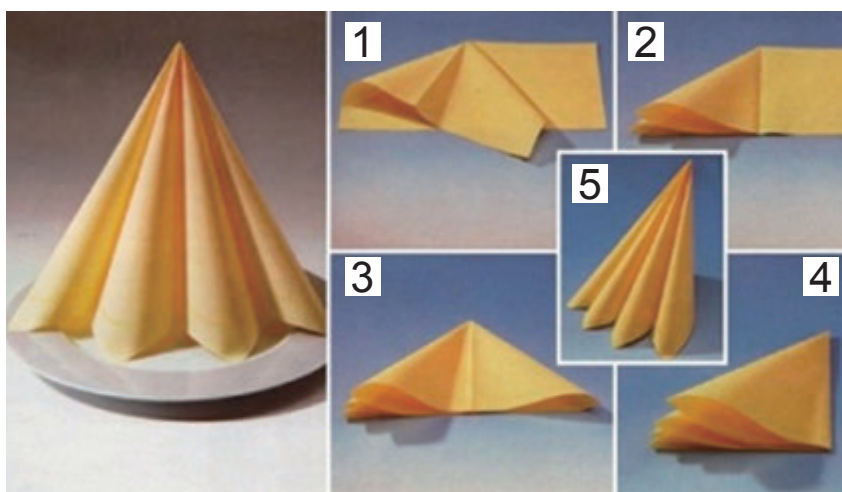

Pliăți șervețelul de hârtie după modelul dat sau după planul propriu.

Aveți nevoie de: șervețele de hârtie sau pânză, farfurie de plastic.

Folosiți abilitatea de a aseza șervețelele pe masă de sărbătoare a familiei voastre.

Executați consecutiv:

Concluzie.

Alimentele trebuie să fie diversificate, ca organismul să obțină toate substanțele nutritive. În timpul mesei respectați regulile de comportament la masă.

Știați că...

În timpul mâncării lingura trebuie ținută în așa fel, ca degetul mare să fie deasupra cozii lingurii. Supa se ia cu lingura de la sine.

HRANA UTILĂ. CUM ESTE EA?

Iubiți să mâncați fructe, boabe și legume? Care anume? Fructele, boabele și legumele conțin o cantitate mare de substanțe folositoare.

Rețineți! Fructele și legumele trebuie spălate înainte de a fi mâncate!

Numiți printr-un cuvânt ceea ce-i redat în poză. Care alimente sunt utile pentru om? Care – dăunătoare? Explicați de ce.

De alimentele folositoare depinde creșterea, dezvoltarea și sănătatea omului. Alimentele trebuie să dea organismului substanțe nutritive, vitamine și apă.

Cum înțelegeți zicătoarea: *Apă – apușoară, regină a tot ce-i viu?*

Fără hrană omul poate să trăiască o lună, fără apă – câteva zile.

Pe parcursul zilei se recomandă de băut 6 pahare de lichid, în zilele călduroase – mai mult. Pe lângă apă se poate bea ceai, suc, compot. Apa se conține în primele feluri de mâncare. Numiți-le. Ce iubiți să beți? Câte pahare de apă beți în decursul unei zile?

De unde se obțin produsele alimentare?

Concluzie.

Alegeți hrana folositoare. Nu uitați să beți în fiecare zi apă.

Știați că...

Ucrainenii pot nu doar să muncească, dar și să se odihnească și să mănânce bine. Sarmale, colțunași, borș – aceste bucate demult au devenit populare. Cine nu a auzit despre sarmalele de Poltava și castraveții de Nijân?! Locuitorii din Poltava și Nijân au creat pentru bucatele îndrăgite sculpturi.

Monumentul sarmalei.
Poltava

Monumentul castravetelui.
Nijân

CEI DRAGI CE MĂ ÎNCONJOARĂ

EU ȘI FAMILIA MEA

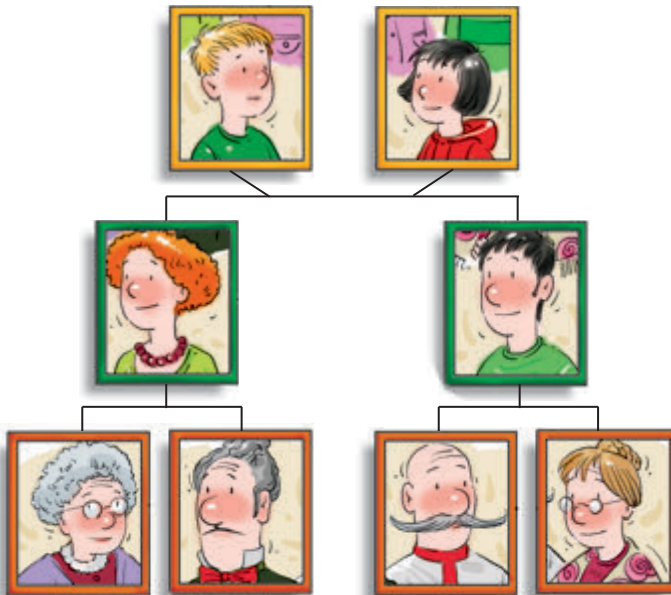
FAMILIA – CELE MAI APROPIATE PERSOANE

Cine este redat în poză?

Cine sunteți voi în familie? Cine sunteți voi pentru mama și tata? Pentru bunicul și bunica?

Câte persoane sunt în familia eroului din poezie?
Enumerați-le.

FAMILIA MEA

Bunicul, bunicuța, tata și măicuța,
Fratele mai mare, și sora micuță.
Cu-al său nume fiecare,
Formăm o familie mare.

Mic dicționar

Familia – cele mai dragi persoane, care locuiesc împreună.

Ce nume au băieții și fetele din clasa voastră? Este cineva în imagine care seamănă cu colegii voștri? Prin ce se aseamnă?

Aflați de la cei maturi, ce semnifică numele vostru.
De ce v-au dat astfel de nume?

• Care persoane din societate sunt numite rude?

- Povestiți despre rudele voastre.
- Cine locuiește împreună cu voi? Cine locuiește separat?
- Numiți câteva rude apropiate vouă.
- Vă întâlniți des cu ei?
- Cum petreceți timpul liber în cadrul familiei?

Cum trebuie să fie relațiile în familie, între rude?

Povestiți despre familia Alinei. Cine face parte din familia ei?

Din câte persoane este compusă ea?

Meditați, ce este cultura de comunicare. Aveți nevoie de ea în familie?

Priviți jucăriile vechi și cele contemporane. Care sunt deosebirile dintre ele?

Aflați de la părinții voștri, bunici și bunicuțe, cu ce fel de jucării se jucau ei în copilărie. Din ce fel de materiale erau confecționate?

Puteți să vă jucați cu obiectele reprezentate în fotografiile date? Argumentați răspunsul.

Faceți un desen "Familia mea" după modelul dat sau la dorință.

Aveți nevoie de: carton colorat (culoarea o alegeți la dorință), linie, creion, hârtie colorată de culoare galbenă, albastră, verde, foarfece, ață de trei culori (culoarea o alegeți singuri), clei.

Executați consecutiv:

Concluzie.

Într- o familie prietenoasă toți se îngrijesc unul de altul, se iubesc și se stimează. În familie trebuie să domine relațiile bune și ajutorul reciproc.

OBLIGAȚIILE ÎN FAMILIE

Cum sunt împărțite obligațiile între membrii familiei?

- Care sunt obligațiile voastre în familie?
- Le îndepliniți voi permanent?
- Care obligații sunt comune pentru voi și pentru ceilalți membri ai familiei?
- Cine vă ajută la îndeplinirea lor?

Bine este în acea familie, care este unită.

De ce este important să vă îngrijiți unul de altul în familie?

Mic dicționar

Obligație – ceea ce este necesar să fie îndeplinit.

	Eu o ajut pe mama să facă curățenie în cameră. Dar tu?	Eu o ajut...
	Eu îl ajut pe tata să meșterească. Dar tu?	Eu îl ajut...
	Eu îl ajut pe bunelul să-și găsească ochelarii. Dar tu?	Eu îl ajut...
	Eu o ajut pe bunica la prepararea supei. Dar tu?	Eu o ajut...
	Eu îl ajut pe fratele meu să se încălțe. Dar tu?	Eu îl ajut...
	Eu o ajut pe sora mea să însușească litera. Dar tu?	Eu o ajut...

Concluzie.

În familie oamenii se îngrijesc unul de altul. Toți membrii familiei au obligații, care trebuie să le îndeplinească.

ANIMALELE DE COMPANIE

Ce animale locuiesc împreună cu voi?
Care anume? Cum îngrijiți de ele?

Priviți desenele cu animalele domestice. Care din
aceste animale locuiesc la voi acasă?

Ce nume au animalele voastre?

Există numeroase rase de pisici, câini, papagali și altele. Orice animal are nevoie de o îngrijire bună. Dacă aveți un animal domestic, îngrijiți-l cuviincios. Considerați voi că pisicile și câinii sunt prietenii oamenilor? De ce?

Cum credeți voi, de unde se iau animalele fără adăpost? Cum pot fi ele ajutate?

Numiți obiectele cu care îngrijim de pisici și câini. Ce rol au ele?

Este mulțumit animăluțul, care locuiește în casa voastră de cum îl îngrijiți? Ce ar dori oare să vă roage?

Confecționați o aplicație a unui cățeluș din stofă după modelul dat sau la dorință.

Aveți nevoie de: o bucată de stofă cu desene, șablon din carton – cerculeț, o coală de carton pentru bază, creion simplu, foarfece și clei.

Executați consecutiv:

Cugetați, câte cerculețe trebuie să tăiați, ca să confecționați aplicația unui cățeluș. Dați-i un nume. Cugetați, ce caracter poate să aibă cățelușul vostru și cu cine va prietenii.

Concluzie.

Omul este răspunzător de sănătatea și viața prietenilor săi mai mici. El trebuie să îngrijească de ei. Să-i hrănească la timp, să-i plimbe, dacă este necesar, să viziteze medicul – veterinar. Animalul nu este o jucărie, ci o responsabilitate.

CE MATERIALE FOLOSEȘTE OMUL ÎN VIAȚA DE ZI CU ZI

Omul folosește materiale **naturale** și **artificiale** pentru existența sa confortabilă. Materialele naturale: lemnul, piatra, nisipul, argila, petrolul, lâna și altele.

Materialele artificiale omul le confecționează de sinestătător. Acestea – sunt pielea artificială, paralona, plasticul, cauciuca, cimentul, sticla, farforul.

Mic dicționar

Material natural – material format în natură.

Material artificial – material confecționat de om.

În natură astfel de materiale nu există.

Numiți obiectele din casa voastră care sunt confecționate din materiale artificiale. Care obiecte sunt confecționate din materiale naturale? Cum oamenii folosesc materialele artificiale și cele naturale?

Din ce fel de materiale omul construiește casa? Din ce fel de materiale sunt construite casele reprezentate în desenele date?

Casă iglu din zăpadă

Casă din cărămidă

Iurtă – casă din piei de animale

Casă din lemn

Care obiecte de pe desenele date sunt naturale? Dar care artificiale?

Din ce fel de materiale sunt confecționate obiectele reprezentate în fotografia dată? Ce este comun și diferit între ele? În care două grupe pot fi ele împărțite?

Numiți corpurile din materiale artificiale, care vă înconjoară.

Ce l-a făcut pe om să confecționeze materiale artificiale? Este posibil din aceste materiale să producem articole pentru decorarea caselor, confecționarea jucăriilor?

Examinați proprietățile materialelor artificiale.

Aveți nevoie de: o jucărie din masă plastică, radieră, burete din paralon, un vas cu apă, pipetă.

Experimentul 1. Examinați radiera, jucăria plastică, paralona. Încercați să le îndoțiți. Care din aceste materiale sunt poroase? Care material este freabil? Care este gros? Și care este flexibil?

Concluzie. Paralona – un material poros și freabil. Masa plastică și radiera – material gros și flexibil.

Experimentul 2. Puneți câte o picătură pe fiecare din materialele: plastic, paralonă și radieră. Care din aceste materiale a absorbit cel mai repede apa? De ce? Care material nu a absorbit apa? Dați exemple, cum proprietățile acestor materiale sunt folosite de om în viața de zi cu zi. Ce lucruri se pot confecționa din aceste materiale?

Concluzie. Paralona absoarbe repede apa, plasticul și radiera – nu.

Experimentul 3. Umpleți vasul cu apă. Introduceți radiera, buretele din paralonă și jucăria din plastic. Ce ați observat?

Concluzie. Jucăria din plastic și paralona nu se cufundă, deoarece sunt ușoare. Radiera – e grea, de aceea s-a cufundat și s-a dus la fundul vasului.

Din materiale naturale și artificiale realizați o aplicație "Casă pentru familia mea" după model sau la dorință.

Aveți nevoie de: hârtie color gofrată sau hârtie de carton pentru împachetat, carton color, tasma, nasturi, o bucățiță de stofă, bețișoare din lemn pentru înghețată, ață colorată, creioane colorate, foarfece, clei PVA.

Executați consecutiv:

Concluzie.

Oamenii folosesc materiale naturale și artificiale pentru confecționarea articolelor cotidiene. Toate materialele au diferite proprietăți. Pentru păstrarea obiectelor naturale este nevoie să folosim economic bogățiile subpământene a țării. Să nu supărăm natura.

INVENȚIILE OMENIRII

Care din aceste articole sunt actuale, dar care arhaice?

Din ce fel de materiale este confecționat fiecare din acest obiect? Alegeți cuvintele corespunzătoare

Lână

Argilă

Lemn

Metal

Sticlă

Pentru ce omul a confecționat aceste obiecte?

Mic dicționar

Invenție – ceva nou, necunoscut până acum, folosit în activitatea casnică, sau poate avea utilizare practică.

Inventator – cel ce a descoperit sau descoperă ceva.

Care dorințe ale omului sunt satisfăcute de invențiile reprezentate?

Numiți acele obiecte, care se folosesc pentru curățenie. Care din ele sunt utilaje tehnice? Pentru ce se folosesc și alte lucruri? Care din ele ușurează munca omului?

Analizați situațiile reprezentate în fotografii.
Discutați care copil se îngrijeste de sănătatea și
securitatea sa.

Care copil folosește tehnica corect?

Compuneți o povestire despre invenția cărții.
Din ce fel de materiale erau confecționate cărțile în antichitate? Dar din ce materiale se confecționează în prezent? Ce fel de cărți mai există?

Gândiți-vă, ce fel de robot doriți să confecționați.
Proiectați și executați modelul robotului din elemente din constructor sau alte materiale la dorință.

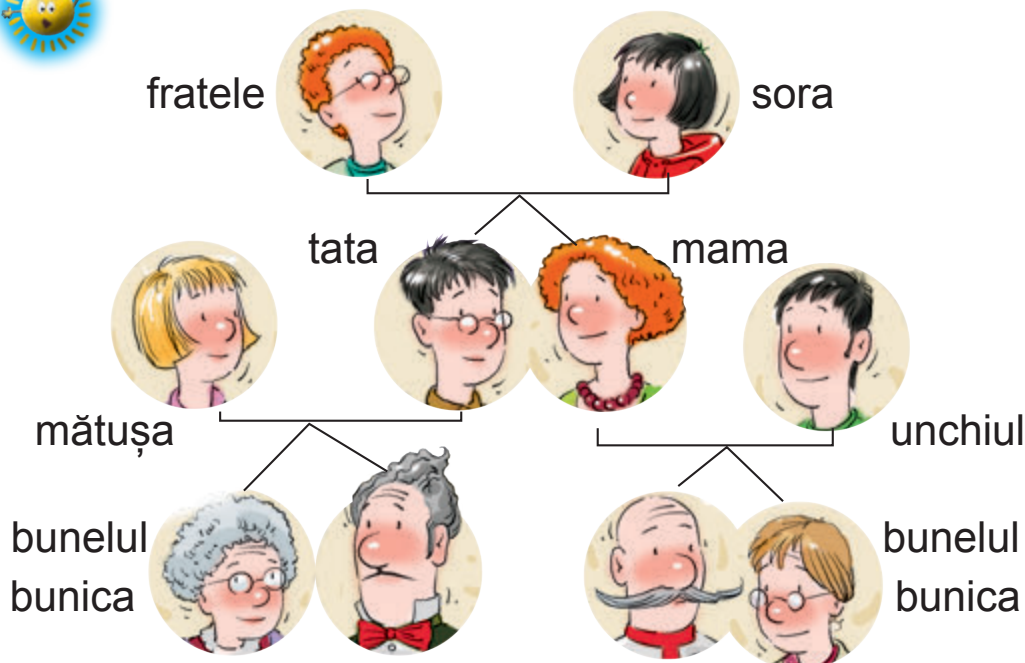
Povestiți, dacă robotul vostru poate fi util oamenilor.

Concluzie.

Invențiile tehnice au adus beneficiu și au ușurat munca omului. Dar pentru aceea ca tehnica să fie sigură, e nevoie să respectăm regulile ei de utilizare.

FAMILIA MEA

ARBORELE GENEALOGIC

Mic dicționar

Generație – neamuri de vârstă diferită, care trăiesc în același timp. De exemplu de la bunică și bunel până la nepoți.

Neam – toți cei dragi, rude, familie.

Strămoși – neamurile vârstnice, de obicei mai în vârstă ca bunica și bunelul.

Câte generații sunt în familia voastră? Numiți aceste persoane.

Știți voi care este numele fratelui tatălui vostru, mama mamei, fiul surorii mamei, tatăl bunelului vostru?

Pentru ajutor: străbunel, unchi, văr, bunică.

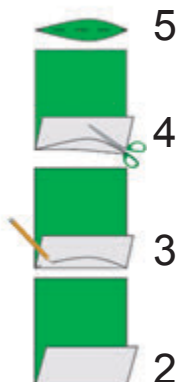
Aflați despre generațiile familiei voastre. Cum se numeau ei? Care erau ocupațiile lor? Unde locuiau?

Realizați arborele genealogic al familiei voastre după model sau la dorință.

Aveți nevoie de: creion simplu, hârtie de culoare cafenie sau verde, o coală de carton pentru bază, clei, foarfece, o felicitare.

Executați consecutiv:

Concluzie.

Fiecare om are familie. Toți formează un neam. Din generație în generație se transmite veșnicia generației noastre.

TRADIȚIILE FAMILIARE ȘI SĂRBĂTORILE

Foarte multe familii păstrează tradițiile familiare.

Ce evenimente sau ocupații au unit aceste familii?
Care tradiții sunt respectate de ele?

Mic dicționar

Tradiții – sunt obiceiurile, care se transmit din generație în generație în familie.

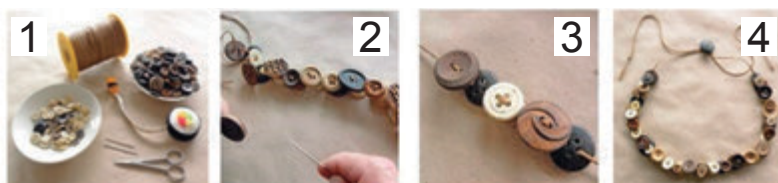
Ce tradiții sunt la voi în familie?
Care tradiții vă ajută să păstrați sănătatea în familia voastră?

Confecționați un colier din nasturi sau o brățară.

Aveți nevoie de: nasturi de diferite mărimi și de diferite culori, foarfece, ață.

Executați consecutiv:

Povestiți, cui din membrii familiei veți dăruii cadoul pregătit de mâinele voastre.

Realizați un lepbook „Ziua familiei”.

Care sărbători și tradiții sunt păstrate în familiile părinților voștri, buneilor, bunicuțelor? Prin ce le-ați reținut?

Concluzie.

Sărbătorile și tradițiile fac familiile mai unite, mai prietenoase. Păstrați tradițiile familiilor voastre.

EU LOCUIESC ÎN UCRAINA

EU ȘI COMUNITATEA MEA

PLAIUL MEU NATAL

Ce numim noi plai natal?

ȚARA NOASTRĂ

Unde-am zis întâi cuvântul
Și-am simțit sub tălpi
pământul,
Unde-i soarele mai mare
Și măicuța ce mă are,
Unde ochiul mi se pierde
Între șes și codrul verde,
Unde bolta – i mai albastră –
Acolo e țara noastră.

Fiecare om are plaiul său natal. Acesta este locul unde v-ați născut și locuiți. Aceasta este cărărușa spre casă, peisajele din jur, care ne încântă privirea încă din copilărie. Acolo unde ascultam, cum bunica în șoaptă ne spunea povestea sau ne legăna mama.

Plaiul natal-cel mai apropiat și cel mai scump.
Fiecare se mândrește cu plaiul său natal.

Povestiți unde v-ați născut. Unde locuiți în prezent?
Cum se numește satul sau orașul unde trăiți? Pe
care stradă locuiți?

Denumirile de sate și orașe au istoria lor.
Unele denumiri sunt foarte vechi, iar altele
sunt contemporane. De exemplu, Kievul este numit
în cinstea unuia din frații fondatori ai orașului – Kiy.
Orașul Lviv – în cinstea lui Lev – fiul marelui cneaz
Danylo Galițianul. Denumirea orașului Ujgorod
provine de la râul Uj, pe malurile căruia este așezat
orașul. Zaporojia este așezat dincolo de pragurile
Niprului, de aceea are o astfel de denumire.

Mic dicționar

Fondator – cel, care a inițiat ceva, a pus începutul
la ceva.

Praguri pe râuri – ridicături pe deasupra apei.

Aflați de la cei vârstnici, cum a apărut denumirea satului sau orașului în care locuiți.

Care stradă a satului sau orașului este centrală?

Ce este situat pe ea?

Numiți adresa voastră.

Găsiți pe hartă (vezi forțașul de la pag. 1) locul vostru natal – regiunea, în care trăiți. Numiți orașul, centrul administrativ al regiunii.

Priviți fotografia și explicați, prin ce se deosebesc aceste străzi.

În care parte a orașului sau a satului doriți cel mai mult să vă aflați? De ce?

Explicați, cum înțelegeți conținutul proverbului despre plaiul natal. Memorizați un proverb.

- Peste tot e bine, dar acasă – i cel mai bine.
- Plaiul natal – picior de rai.
- După plaiul natal, și cerul e trist.

Unde lucrează adulții din zona dumneavoastră?
Oamenii de care profesii sunt cei mai mulți în orașul sau satul vostru?

Ați avut posibilitatea să fiți în centrul regional? Ce ați reținut mai mult, din cele văzute? Ce monumente ale culturii ați vizitat?

Concluzie.

Ocrotiți și iubiți plaiul natal.

Știați că...

Să iubiți plaiul natal – înseamnă să păstrați fiecare stradă și curte, casă, arbore. Aceasta înseamnă să stimați pe cei în vârstă și să-i ajutați pe cei mici. Ca să-ți iubești plaiul natal, trebuie să-l cunoști foarte bine.

NATURA PLAIULUI NATAL. APELE

Cel mai frumos loc pentru odihnă pentru mulți oameni sunt apele: râurile, lacurile, iazurile, izvoarele. Acestea toate sunt ape dulci. În mări și unele lacuri apele sunt sărate.

Ce ape sunt în localitatea voastră? Cum se numesc ele?

Ce importanță au apele pentru oameni?

Ce fel de pești se întâlnesc în apele din localitate?
Ce păsări trăiesc în apropierea acestor ape?

Împreună cu colegul/colega de clasă priviți desenele. Povestiți, care sunt sursele de poluare a apelor din localitate.

Cum, după părerea voastră, este necesar să păstrăm apele să nu fie poluate?

Explicați de ce se spune: apă în câmp – fân din belșug.

Ghiciți ghicitoarea.

În mijlocul satului –
Este o covată
Plină cu apă,
Lângă ea o sălcioară
Și călină roșioară,
Pe toți îi îmbie
Vin maturi și copii în ospeție.

Împreună cu cei maturi realizați o excursie la un bazin cu apă din apropiere. Descrieți – I.

- Cum se numește acest bazin?
- Cum este, mare sau mic?
- Ce culoare are apa?
- Ce vegetație crește pe malurile acestei ape?
- Ce importanță are pentru oameni?

Concluzie.

Prezența apelor curgătoare în apropiere de localități – un important factor pentru viață și activitatea economică a oamenilor. Apele trebuie ocrotite de poluare.

Știați că...

Încă în antichitate oamenii se așezau cu traiul în apropiere de ape – acolo, unde se puteau construi case și obține produse alimentare.

G. Kolisnoi
Căsuța
de lângă râu.

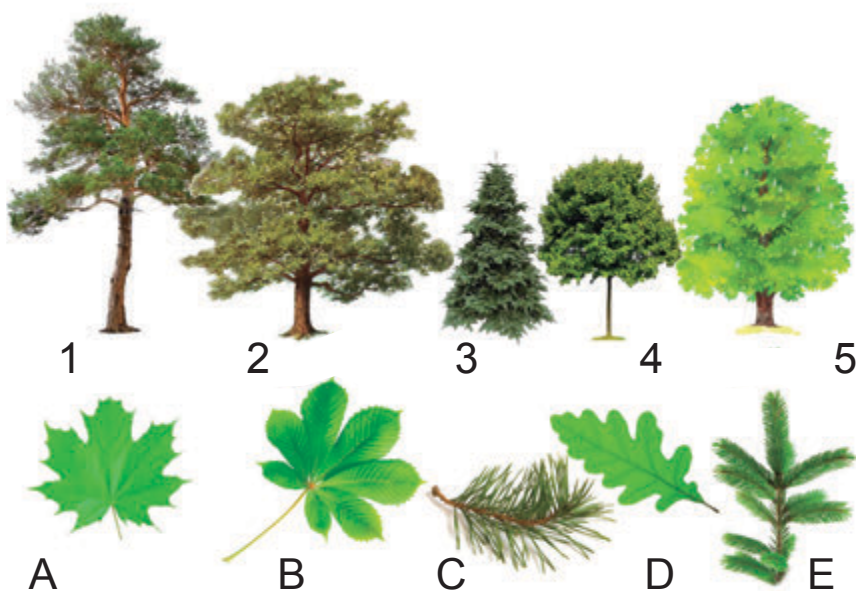
VEGETAȚIA PLAIULUI NATAL

Se întâlnesc păduri în apropiere de localitatea voastră? Ce fel de păduri-de foioase sau conifere? Povestiți despre ele.

Numiți vegetația. La care grupă de plante le putem clasa? Uniți – le în două grupe. Cuplați frunzele cu arborii.

Numiți vegetația de pădure. Grupați – le în două grupe.

Numiți ciupercile comestibile și cele otrăvicioase.
Care ciuperci sunt interzise să le culegem? De ce?

Pitârcuță

Mănătarcă

Cipercă
albă

Burete
peștiș roșu

Oamenii încă din antichitate au observat capacitatea unor plante de a lecuși unele boli la oameni și animale. Astfel de plante se numesc – **medicinale**.

Care din plantele reprezentate vă sunt cunoscute?
Ce știți despre proprietățile medicinale ale acestor plante?

Aflați, ce plante părinții voștri folosesc pentru ceaiuri, când sunt bolnavi de răceală.

Examinați în timpul unor plimbări planta medicinală podbalul. Cercetați de ce această plantă are o astfel de denumire.

Numiți pentru început plantele leguminoase, iar apoi cele fructifere. Care din aceste plante de cultură cultivă familia voastră?

Aflați, care plante leguminoase cresc pe câmpurile și livezile din localitatea voastră.
Care plante fructifere cresc în localitatea voastră?

Priviți fotografia. La care grup de plante aparțin aceste plante?

ovăz

grâu

mei

orz

Plantele reprezentate în desene se numesc **cereale**. Ele sunt plante erbacee.

Gândiți-vă, de ce a apărut anume așa o denumire.

Oamenii în timpul anului au grijă de plantele de cultură. Primăvara – prelucrează solul și seamănă plantele. Vara – îngrijesc de plante, iar de pe unele din ele strâng roadele. Toamna – strâng roadele și ară solul.

Aflați de la cei mari:

- care culturi cerealiere cresc pe câmpurile din localitatea voastră. Numiți – le.
- ce bucate se pregătesc din porumb;
- de ce legume este nevoie pentru prepararea borșului;

Concluzie.

În pădurile din localitatea noastră cresc arbori foioși și de conifere, tufari, plante ierboase, ciuperci: comestibile și otrăvicioase.

În Ucraina cresc legume, culturi cerealiere și fructifere.

Știați că...

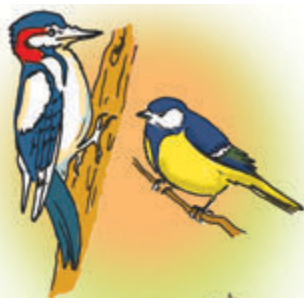
Astăzi în lume se cresc peste șapte mii de soiuri de roșii, și aproximativ toate sunt de culoare roșie. Dar, de asemenea se întâlnesc verzi, galbene, portocalii, roz și violete.

ANIMALELE PLAIULUI NATAL

Numiți grupele de animale. Ce este reprezentat în desenele din cerculețe? Cuplați animalele prezentate și desenele din cerculețe.

Priviți fotografiile insectelor. Care din ele se întâlnesc în localitatea voastră? Ce vă este cunoscut despre ele?

Care din peștii prezentați se întâlnesc în apele din localitatea voastră?

biban

știucă

plătică

carasul

somnul

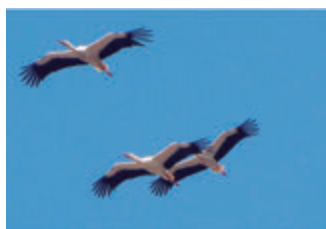
Care păsări trăiesc în pădurile localității voastre?
Care în apropiere de casele oamenilor? Ce animale trăiesc în pădurile voastre?

De ce se spune astfel: *Cu rândunica ziua începe, dar cu privighetoarea se sfârșește?*

Ați avut ocazia să urmăriți viața și comportarea animalelor? A căror anume? După fotografii compuneți o povestire despre viața cocorului alb.

Ucrainenii numesc diferit cocostârcul – și
mâncător de broaște, cocor, barză, etc.

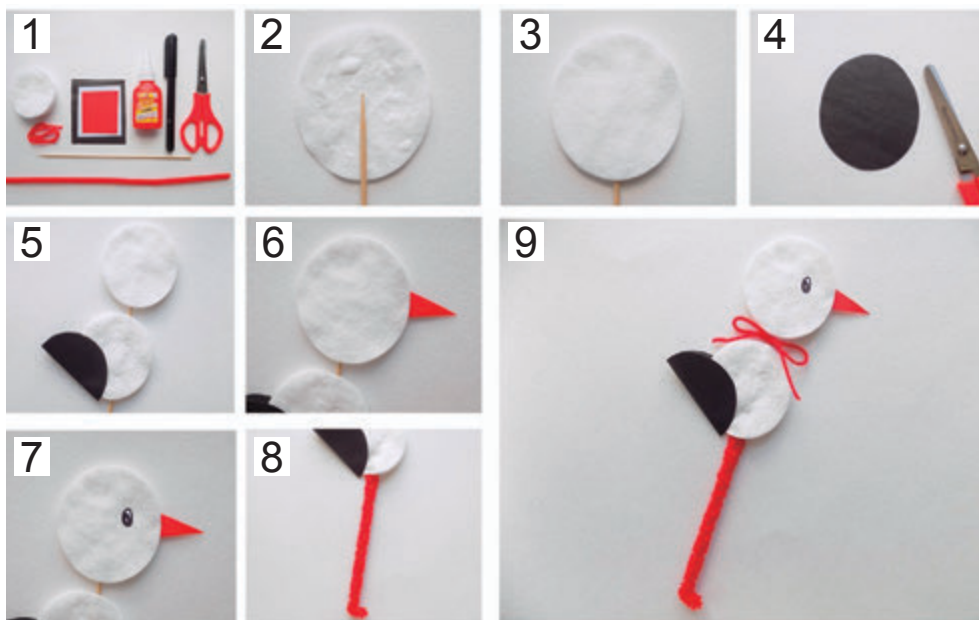
Cum este numit la voi în localitate?

Confecționați cea mai iubită pasăre a
ucrainenilor – cocostârcul.

Aveți nevoie de: patru discuri de vată, carton de
culoare roșie și neagră, un bețișor de lemn de 15–
16 cm, foarfece, clei, ață de culoare roșie și albă.

Executați consecutiv:

Concluzie.

Lumea animală a Ucrainei este foarte diferită.
La noi trăiesc insecte, pești, păsări, mamifere.

CE ANIMALE DOMESTICE SE CRESC PE PLAIUL NATAL

Amintiți-vă, care animale se numesc domestice.
Dați exemple de animale domestice.

Animalele domestice au nevoie de îngrijire permanentă. De aceea ele sunt întreținute în încăperi special amenajate – grajduri sau ferme. La fermele, unde se cresc animale pentru lapte cu ajutorul unor mecanisme speciale se mulg vacile, se hrănesc și se adapă.

Unde se cresc aceste animale? Cu ce se hrănesc?

În timpul verii vacile, caii, oile pasc pe câmpiile apropiate. Să aibă hrană pe iarnă, gospodarii și fermierii pregătesc nutrețuri anticipate.

Păsările domestice, în special găinile, se cresc la fabrici de păsări. Păsările sunt hrănite și adăpate cu ajutorul mecanismelor speciale.

Aflați de la cei vârtnici, dacă în apropiere de localitatea voastră sunt ferme de animale.

Ce animale se cresc în ele?

Alegeți indicii, caracteristici acestei păsări.

pasăre domestică

folosesc carnea,
ouăle

folosesc blana

Pasăre sălbatică

trăiește
în pădure

trăiește
în coteț

trăiește pe acoperiș

După model sau la dorință confecționați un animal domestic din plastelină sau ghinde.

Discutați, unde trăiesc ele, cum ierneză și prin ce sunt folositoare omului.

Aveți nevoie de: plastelină de diferite culori, stec, scândurică pentru lipit, ghinde de diferite mărimi.

Executați consecutiv:

1. Pregătiți ghindele pentru lucru.

2. Din plastelină formați urechile și picioarele, lipiți-le la ghinde.

3. Formați din plastelină nasul și coada și lipiți-le la ghinde.

4. Din plastelină albastră sau neagră, formați două biluțe mici și lipiți-le la ghinde, acolo unde vor fi ochii.

5. Formați din plastelină un gard și o covată.

6. Așezați gardul și covata pe foaia de carton (baza), așezați animalele.

Concluzie.

Vacile, caii, porcii, găinile, găștele, rațele, curcile – sunt animale domestice, care au nevoie de îngrijire. Ele dau oamenilor produse alimentare.

DE CE TREBUIE SĂ OCROTIM PLANTELE ȘI ANIMALELE

Care plante din natură cu flori vă sunt pe plac?

Cu siguranță, ați avut ocazia să vedeți, cum întorcându – se din pădure sau câmp, oamenii pot să aducă buchete de flori. În deosebi se distrug ghiocerii, clopoței, lăcrimioarele. Anual astfel de plante devin tot mai puține și mai puține.

Ca să ocrotim plantele, care dispar, oamenii le-au introdus într– o carte specială – **Cartea Roșie a Ucrainei**. Culoarea roșie – simbolul pericolului. El de parcă anunță oamenii: plantele sunt în pericol, ajutați – le!

Priviți fotografiile unor plante introduse în Cartea Roșie a Ucrainei. Descrieți – le.

Nufărul
alb

Trifoiul
roșu

Rușcuța de
primăvară

Dedițelul

Mic dicționar

Cartea Roșie – o înșiruire de plante rare, ciuperci, animale, care se află pe cale de dispariție.

Aflați, care plante, ce cresc în localitatea voastră, sunt înscrise în Cartea Roșie a Ucrainei.

În fiecare localitate sunt animale, care sunt într – un număr mic. Ele dispar, pentru că oamenii le vânează, distrug locurile lor de trai – pădurile, câmpiile, poluează apele curgătoare și lacurile. De aceea animalele trebuie ocrotite. Ca să ocrotim animalele, care dispar, ele sunt introduse în Cartea Roșie a Ucrainei. Astfel de animale este interzis să fie vânat.

Priviți desenele unor animale, introduse în Cartea Roșie a Ucrainei.

Cocorul mare

Rădașcă

Zimbrul

Râsul

fluturele mahaon

De ce multe animale sunt pe cale de dispariție?

Aflați, care animale din localitatea voastră, sunt înscrise în Cartea Roșie a Ucrainei.

Cum credeți, ce folos au fluturii?
Găsiți răspunsul în poezie.

Printre flori de toporași
Zboară mii de fluturași.
Dimineața de cu zori
De la flori își iau culori
Și își prind pe aripioare
Scânteioare de la soare.
Hai cu ei să ne jucăm
Și apoi să-i desenăm!

Priviți fotografiile cu fluturași. Care din ei ați avut ocazia să – i urmăriți? Gândiți-vă de ce au astfel de nume.

ochi de păun

fluturele icar

lămâița

Împreună cu cei vârstnici pregătiți o povestire despre unul din fluturi.

Ce după părerea voastră, se poate face pentru ocrotirea plantelor și animalelor plaiului natal, care sunt pe cale de dispariție.

Cum înțelegeți conținutul proverbului: *”Pădure multă – nu o distruge, pădure puțină – ocrotește – o, pădurea lipsește – sădește – o?”*

Împreună cu cei vârstnici pregătiți o povestire despre o plantă sau un animal, care este înscris în Cartea Roșie a plaiului natal. Desenați – le. Formați din desenele voastre o Carte Roșie a plaiului natal.

Concluzie.

Oamenii trebuie să îngrijească de toți cei ce locuiesc împreună cu ei pe planeta noastră – plante, animale – și să le prețuiască.

Știați că...

În Cartea Roșie paginile sunt de diferite culori: roșii, galbene, albe, cenușii. Pagini verzi sunt puține. Pe ele sunt scrise denumirile acelor plante și animale, care omul a avut posibilitatea să le reînnoiască, iar pe cele roșii – plantele ce dispar sau sunt pe cale de dispariție. Paginile negre, vor apărea atunci, când pe planeta Pământ vor dispărea definitiv plantele și animalele.

COMPORTAREA ÎN LOCURILE PUBLICE

Voi vizitați magazinele, parcurile, piețele publice, teatrele și altele. Aceste locuri se numesc **publice**. Ele sunt vizitate de o mulțime de oameni. Există reguli de comportare în locurile publice.

Priviți semnele, care se pot întâlni în locurile publice. Gândiți – vă ce indică ele. Ați văzut aceste semne.

Cu ce se ocupă copiii în parc? Care dintre ei nu respectă regulile de comportare în locurile publice?

Priviți desenele. Care locuri publice sunt reprezentate? Care reguli de securitate trebuie să le respectăm?

- Ce locuri publice vizitați?
- Ce reguli de comportare respectați în aceste locuri?
- De ce este nevoie să respectăm aceste reguli?

Concluzie.

Principalele reguli de comportare în locurile publice sunt păstrarea curățeniei, politețea, ajutorul reciproc și respectul față de alți oameni.

CUM TREBUIE SĂ NE COMPORTĂM CU LUCRURILE SUSPECTE. COMPORTAREA CU NECUNOSCUȚII

Ce locuri pentru joc sunt sigure? Ce poate fi periculos în locurile unde vă jucați? Explicați, de ce gândiți astfel.

- Puteți lua lucrurile lăsate fără supraveghere sau să le atingeți? Explicați de ce, acest lucru poate fi periculos.
- La cine vă puteți adresa, dacă ați găsit un pachet sau un lucru necunoscut?

Înscenați situațiile prezentate pe desen. La cine vă puteți adresa în fiecare caz?

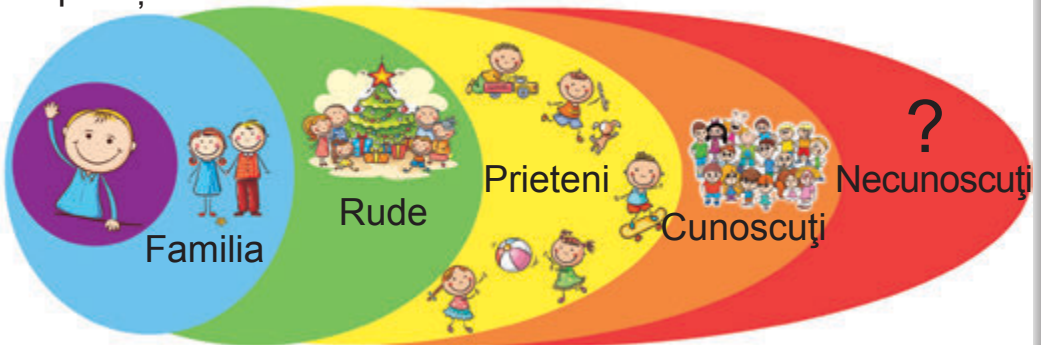

Rețineți! Nu povestiți oamenilor necunoscuți, unde locuiți, cum vă numiți.

Numiți oamenii din „cercul” de comunicare a familiei, rudelor, prietenilor și cunoscuților.

De ce în cercul cu necunoscuți este semnul interogării? Explicați.

Concluzie.

Pentru joc și distracții este necesar să alegeți locuri sigure. Cu persoanele necunoscute trebuie să vă comportați atent. Obligatoriu să vă adresați după ajutor la cei, care vă sunt cunoscuți.

LA CINE NE ADRESĂM ÎN CAZURILE CÂND APAR SITUAȚII PERICULOASE

Incendiile, explozia gazului, spargerea conductei cu apă, stingerea luminii electrice, furt – toate acestea sunt situații periculoase.

Dacă acasă nu este nimeni și are loc o situație periculoasă, este necesar să avertizați părinții prin telefon sau să vă adresați la rude, vecini.

Mic dicționar

Situație periculoasă – amenințare pentru viața și sănătatea omului.

În caz de **incendiu** telefonați la numărul de telefon **101**.

Pentru a suna la **poliție**, formați numărul **102**.

Dar dacă omul este bolnav, este nevoie să sunați la ambulanță, la numărul **103**.

La cine trebuie să ne adresăm în cazurile reprezentate pe desene?

Concluzie.

În caz de apariție a unui caz periculos, principalul este să nu ne pierdem, dar să acționăm! Pentru ca să nu fim implicați în situațiile periculoase, trebuie să fim precauți și atenți.

UCRAINA – PATRIA MEA

SIMBOLURILE ȚĂRII MELE

Cu ce este comparată Ucraina în versurile date?
Cu ce ați compara voi patria noastră?

Patria e casa noastră
Și grădină și livadă,
Verile cu boltă albastră,
Iernile cernind zapadă.

Patria e tot ce-i viață:
Prietenii, părinții, fiii,
E grădina unde-nvață,
Să se joace toți copiii.

Fiecare țară are stema, drapelul, cântecul
solemn – imnul.

Stema mică a statului ucrainean este
tridentul. Din cele mai vechi timpuri
tridentul era venerat ca "talisman". El
era reprezentat pe monetele vechi,
ștampile, vase, picturi.

Gândiți-vă, unde astăzi putem vedea reprezentat
tridentul. Continuați șirul.

Cum credeți, ce simbolizează culorile pe drapelul de stat al Ucrainei?

Ascultați din audio – sau videomateriale Imnul de Stat al Ucrainei în interpretarea unor oameni de cultură. Cu stimă față de Imnul de Stat în timpul interpretării este nevoie să ne ridicăm în picioare, iar bărbații să – și ia căciula din cap.

Gândiți-vă, în timpul căror acțiuni este interpretat cântecul solemn – imnul.

Găsiți în manual Imnul de Stat al țării noastre. Cine este autorul cuvintelor și muzicii?

Cel mai mare râu din Ucraina este Nipru. Din cele mai vechi timpuri râul satisfăcea locuitorii oraşului cu apă şi peşte. Pe Nipru erau transportate la Kiev mărfuri din diferite ţări ale lumii.

Şi astăzi Niprul rămâne izvorul de satisfacere cu apă pentru cea mai mare parte a populaţiei Ucrainei.

În cinstea râului Nipru este numit un oraş, un club de fotbal, staţii de metro din Kiev.

Găsiți și arătați pe hartă râul Nipru. Numiți orașele care sunt așezate pe râul Nipru.

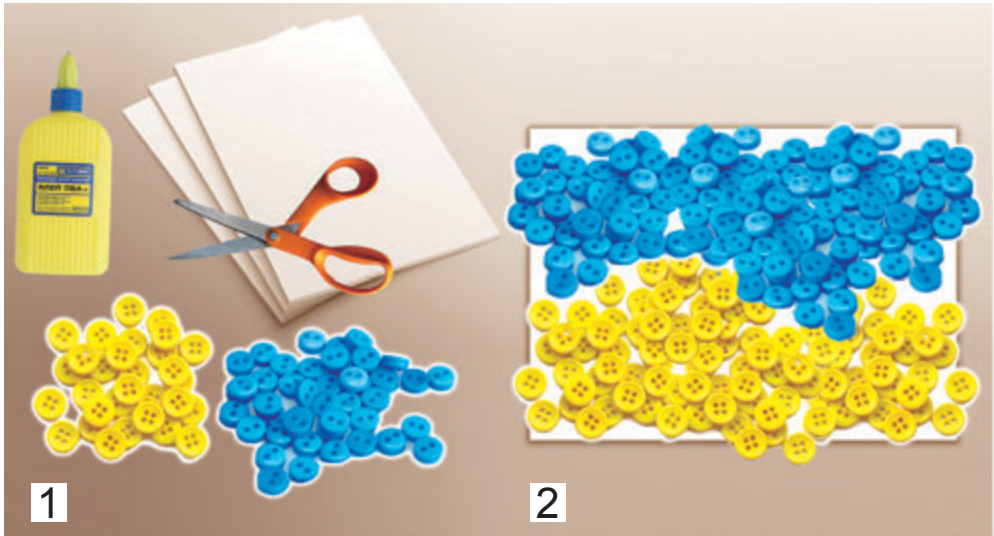

Confecționați drapelul țării noastre.

Aveți nevoie de: nasturi de culoare albastră și galbenă, carton, clei.

Executați consecutiv:

Formați și citiți propozițiile. Ce au ele comun?

Ucraina este — a noastră (nostru) $\begin{cases} \rightarrow \text{patrie.} \\ \rightarrow \text{stat.} \\ \rightarrow \text{țară.} \end{cases}$

Concluzie.

Ucraina este patria noastră, este statul nostru. Drapelul, stema și imnul sunt simbolurile de stat ale țării.

KIEV – CAPITALA UCRAINEI

Principalul oraș, capitala Ucrainei este orașul **Kiev**. Kievul este unul dintre cele mai mari și străvechi orașe din Europa. El este numit cel mai verde oraș al țării noastre. Dar cum credeți, de ce?

Știți voi oare, care plantă este simbolul capitalei Ucrainei? După desen încercați să stabiliți care este.

Piața centrală a orașului Kiev – **piața Independenței**. Această denumire actuală piața a primit – o în cinstea proclamării Ucrainei ca stat independent.

Ziua Independenței Ucrainei – sărbătoare de stat, care se sărbătorește la 24 august.

Cum sărbătoriți Ziua Independenței în familiile voastre? Cum sărbătoriți Ziua Independenței în orașul sau satul vostru?

Concluzie.

**Capitala țării noastre – Kiev.
Plaiul natal, țara, trebuie să o iubim, să o
ocrotim și să o apreciem.**

Știați că...

În Kiev este metrou. Stația "Arsenal" este la cea mai mare adâncime din lume!

Holul stației
"Arsenal"

CULTURA ȘI OBICEIURILE UCRAINENILOR

Noi ne mândrim cu trecutul și prezentul țării noastre.

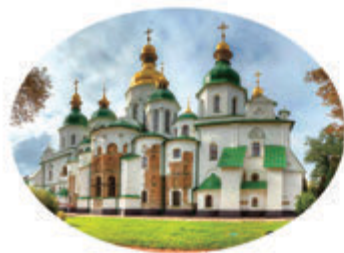

Ce știți despre trecutul patriei noastre?
Numele căror oameni renumiți cunoașteți? Prin ce
au proslăvit ei Ucraina?

Taras
Șevcenko

Lina
Kostenko

Construcții arhitecturale

Cazacii: din trecut până în timpurile noastre

Fiecare oraș sau sat din Ucraina au clădiri sau locuri vechi, legate de evenimente istorice. Vechile biserici, clădiri, monumente, pieți publice și străzile sunt amintiri despre trecutul țării noastre. La Kiev sunt Porțile de Aur. Multe secole în urmă ele serveau ca porțile vechiului oraș. În Odesa sunt renumitele Scări Potemkin. Ele, ca și acum multe secole în urmă, unesc centrul orașului cu portul și stația maritimă.

Odesa. Scările Potemkin

Kiev. Porțile de Aur

Ce clădiri sau locuri vechi sunt la voi în oraș sau sat? Despre ce povestesc monumentele naturii sau culturale?

Dacă este necesar adresați-vă după ajutor la cei maturi.

În Ucraina locuiesc ucraineni, bieloruși, unguri, tătari crimeieni, români, ruși ș.a. Toți se înțeleg unul cu altul, deoarece comunică în limba ucraineană.

Limba ucraineană – limba de stat a Ucrainei.

Citiți cuvintele din poezie, cum ele descriu limba ucraineană. Găsiți cuvintele voastre pentru cuvântul *limba*, care ar răspunde la întrebarea *ce fel?*

Ce bogată-i și frumoasă
Limba ucraineană,
Limba mamei și a tatei –
Dulce ca o poamă.
Limba mamei și a tatei
O cunosc chiar bine.
Limba bunei și a bunului
Eu o port cu mine.

În care limbă voi comunicați, învățați? Ce limbi mai cunoașteți?

Explicați înțelesul proverbului.

Limba – inima poporului. Pentru fiecare,
limba lui – este cea mai frumoasă și mai dulce.

Concluzie.

Limba și obiceiurile îi unesc pe oameni într-un popor. Ucrainenii se mândresc cu trecutul lor. Noi simțim respectul față de oamenii, care au glorificat și glorifică țara noastră. Trecutul istoric al Patriei noastre poate fi văzut în monumentele de arhitectură ale orașelor și satelor. Să le protejăm, să nu le distrugem!

SIMBOLURILE POPULARE

Mic dicționar

Simboluri populare – ceea ce mai mult iubește, apreciază și prețuiește un popor.

Care plante și animale sunt simboluri populare în Ucraina? Numiți-le. Ce simboluri populare se păstrează și se cinstesc în ținutul vostru?

BUCATE TRADIȚIONALE UCRAINESE

colțunași

borș

sarmale

găluște

Ce bucate ucrainene cunoașteți?
Care din ele se prepară în familiile voastre? Ce
bucate iubiti? Pregătiți un mini – proiect „Rețeta
mâncării mele preferate”

Concluzie.

**Simbolurile populare
ucrainene – cămașa cusută,
ștergarele, păpușile- „motanka” ș.a.
Ucrainenii-oameni ospitalieri.
Ospitalitatea și bunăvoința
ucraineană sunt renumite în
toată lumea.**

UCRAINA – STAT EUROPEAN

Cum se numește țara noastră? Cu ce cuvinte autorul poeziei numește țara noastră?

Sunt multe țări în lume.
Cu lacuri, râuri și câmpii.
Sunt țări mari și mici,
Dar mai dragă este – Patria.
Pentru noi dragă este și va fi
Dintre toate țările doar una –
Dragă nouă – Ucraina.

Maxim Petrov

Priviți harta (privește coperta 1). Care mări scaldă țărmurile Ucrainei? Cu care țări se învecinează Ucraina?

Găsiți pentru fiecare cuvânt „căsuța” lui. Au unele cuvinte mai multe „căsuțe”? Explicați.

pământeni

cetățeni

concetățeni

Noi în statul
Ucraina –

Noi în
Europa –

Noi pe planeta
Pământ –

europeni

ucraineni

locuitorii țării

Concluzie.

Ucraina dorește pace, bunătate, prietenie cu toate popoarele lumii.

CUPRINS

EU ȘI LUMEA ÎNCONJURĂTOARE

Lumea, ce mă înconjoară	3
Diversitatea plantelor. Structura lor	3
Arborii, arbuștii, ierburile	
Plantele foioase și de conifere	6
Plantele sălbatice și de cultură	9
Diversitatea animalelor.	
Animale sălbatice și domestice	13
Insectele și peștii	17
Păsările și mamiferele	20
Ocrotirea naturii	24
Eu și sănătatea mea	27
Corpul omului	27
Buna dispoziție și sănătatea	32
Exercițiile fizice și sănătatea	34
Cum este odihna	38
Alimentația și sănătatea	41
Hrana utilă. Cum este ea	46

CEI DRAGI CE MĂ ÎNCONJOARĂ

Eu și familia mea	49
Familia – cele mai apropiate persoane	49
Obligațiile în familie, rude	54
Animalele domestice	56
Ce materiale folosește omul	
în viața de zi cu zi	59
Invențiile omenirii	64

Familia mea	68
Arborele genealogic	68
Tradițiile familiare și sărbătorile	70

EU LOCUIESC ÎN UCRAINA

Eu și comunitatea mea	72
Plaiul meu natal	72
Natura plaiului natal. Apele	76
Vegetația plaiului natal	79
Animalele plaiului natal	83
Ce animale domestice cresc pe plaiul natal .	86
De ce trebuie să ocrotim plantele și animalele.	89
Comportarea în locurile publice	93
Cum trebuie să ne comportăm cu lucrurile suspecte. Comportarea cu necunoscuții	95
La cine ne adresăm în cazurile când apar situații periculoase	97
Ucraina – Patria mea	99
Simbolurile țării mele	99
Kiev – capitala Ucrainei	103
Cultura și obiceiurile ucrainenilor	105
Simbolurile populare	108
Ucraina – stat european	110

Навчальне видання

ГІЛЬБЕРГ Тетяна
ТАРНАВСЬКА Світлана
ГНАТЮК Ольга
та ін.

Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

**Підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів
загальної середньої освіти з навчанням молдовською мовою
(у 2-х частинах)**

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

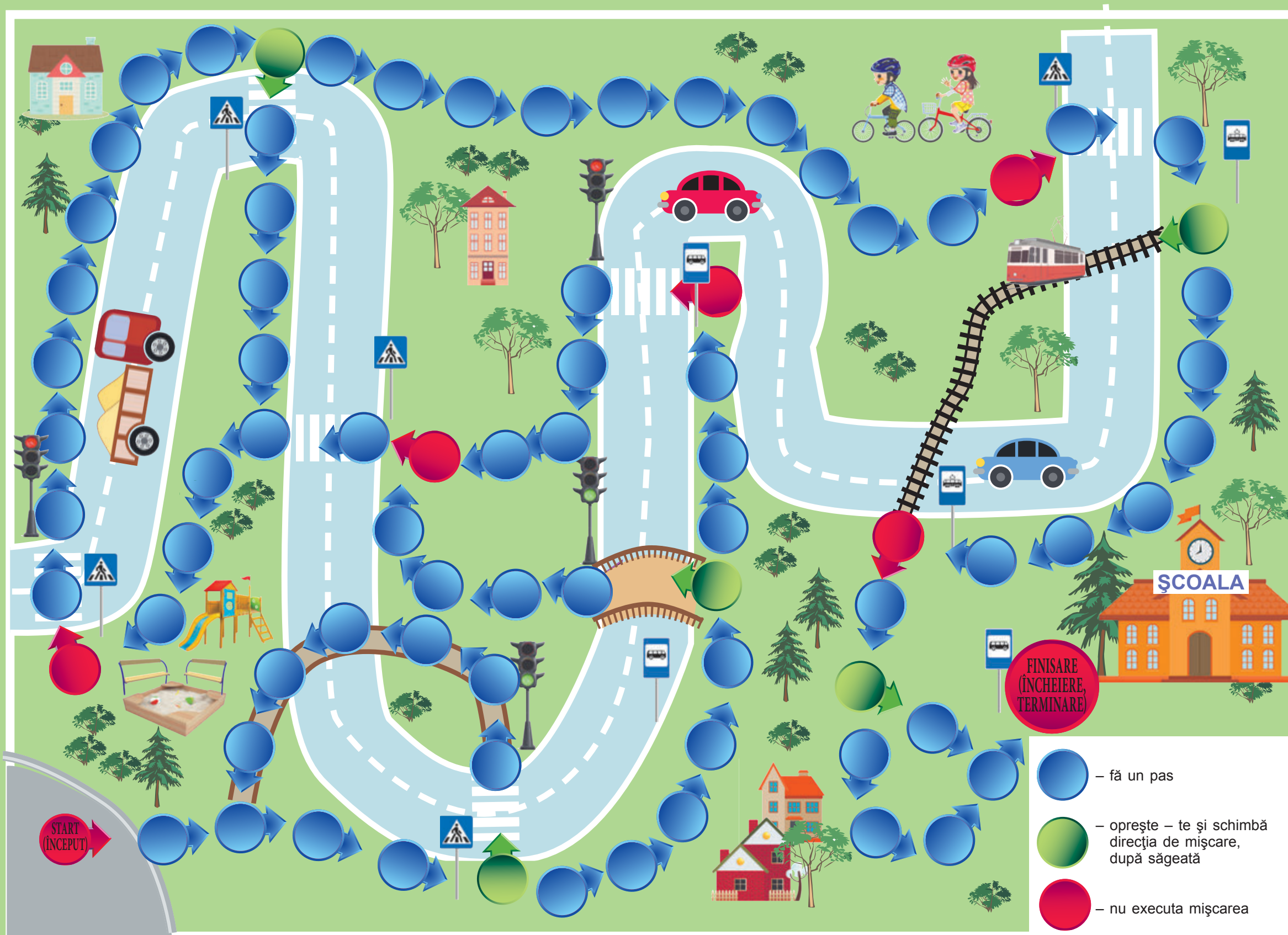
Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Переклад з української мови
Перекладач: *Олена Кройтор*
Молдовською мовою
Редактор *Костянтин Даскалюк*
Обкладинка, макет, художнє оформлення,
комп'ютерна обробка ілюстрацій *Світлани Железняк*
Коректор *Олександр Борка*

Формат 70×100/16.
Ум. друк. арк. 9,1. Обл.-вид. арк. 8,98.
Тираж 301 пр. Зам. № 109 П.

Державне підприємство „Всеукраїнське спеціалізоване видавництво „Світ”
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua
svit_vydav@ukr.net

Віддруковано у ТДВ «Патент»
88006 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4078 від 31.05.2011

- – fă un pas
- – oprește – te și schimbă direcția de mișcare, după săgeată
- – nu executa mișcarea